

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z MUZYKI KL. IV-VII

Realizowane wg. programu nauczania „Muzyka. Program nauczania muzyki w klasach IV- VII”

Autor: Teresa Wójcik. Wyd. MAC

Cele kształcenia – wymagania ogólne:

- I. **Indywidualna i zespołowa ekspresja muzyczna.** Uczeń indywidualnie i zespołowo muzykuje, rozwijając swoje zdolności i umiejętności muzyczne, preferencje oraz umiejętności wartościowania wytworów kultury.
- II. **Język i funkcje muzyki, myślenie muzyczne, kreacja i twórcze działania.** Uczeń rozumie podstawowe pojęcia i terminy muzyczne niezbędne w praktyce wykonawczej, percepcji oraz prowadzeniu rozmów o muzyce, poszukiwaniu informacji i twórczym działaniu, dostrzegając przy tym wzajemne relacje między nimi.
- III. **Wiedza o kulturze muzycznej, narodowym i światowym dziedzictwie kulturowym.** Uczeń interpretuje zjawiska związane z kulturą muzyczną, słucha muzyki, rozpoznaje, rozróżnia i omawia jej cechy, przedstawia własny stosunek do słuchanego i wykonywanego repertuaru, jest świadomym odbiorcą sztuki.

Metody sprawdzania osiągnięć i postępów uczniów:

Elementy oceniane:

1. Umiejętności praktyczne:

- śpiew (poprawność melodii i rytmu, znajomość tekstu piosenki, ogólny wyraz artystyczny)
 - sprawdzenie stopnia opanowania utworów wokalnych:
 - śpiewanie piosenek, pieśni, przyśpiewek ludowych lub ich fragmentów w zespole klasowym, w małej grupie lub solo,
- gra na instrumentach (poprawność melodii i rytmu, płynność i technika gry, ogólny wyraz artystyczny)
 - sprawdzenie stopnia opanowania utworu instrumentalnego:
 - zagranie utworu lub jego fragmentu na dzwonkach lub flecie podłużnym,
 - zagranie akompaniamentu rytmicznego na instrumencie perkusyjnym,
 - zagranie w zespole odpowiedniej partii instrumentalnej utworu,
- taniec:
 - sprawdzenie stopnia opanowania kroków i figur tanecznych wybranych tańców narodowych, ludowych, towarzyskich.

2. Wiedza z zakresu kultury muzycznej:

- pisemne prace kontrolne (obejmują jeden zakres tematyczny),
- muzyczne ćwiczenia praktyczne, quizy, zagadki,
- wypowiedzi: na temat słuchanych utworów, twórczości kompozytorów, głównych osiągnięć epoki muzycznej, wybrany temat związany z muzyką,
- przygotowanie materiałów do lekcji na określony temat.

3. Aktywność na zajęciach (praca na lekcji):

- oceniane jest czynne uczestnictwo ucznia podczas zajęć w rozwiązywaniu problemu, zbiorowej dyskusji, itp. Uczeń jest obserwowany przez nauczyciela, ocenie podlega jego aktywność na lekcji za co może otrzymać (+) plus lub (-) minus:
- uzyskanie trzech plusów (+) jest jednoznaczne z oceną bardzo dobrą (5),
- uzyskanie trzech minusów (-) jest jednoznaczne z oceną niedostateczną (1),

4. Odpowiedź ustna:

- oceniane są krótsze lub dłuższe ustne wypowiedzi ucznia na pytanie skierowane do niego przez nauczyciela. Oceniając na stopień odpowiedzi ustną nauczyciel bierze pod uwagę:
- zawartość rzeczową, wyrażanie sądów, uzasadnianie, umiejętność formułowania myśli.

5. Stosunek ucznia do przedmiotu (zaangażowanie, kultura osobista i postawa na lekcjach).

6. Praca pozalekcyjna, np.:

- udział w konkursach, występach artystycznych, kołach zainteresowań, pracy na rzecz szkoły i środowiska, itp.

Kryteria oceny osiągnięć edukacyjnych uczniów w skali ocen szkolnych.

Zakres wiadomości ocenianych w klasie VII:

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie opanował minimum wiadomości określonych programem nauczania oraz:

- pozostaje bierny wobec treści przedmiotu i nie uczestniczy w działaniach muzycznych,
- odmawia zaangażowania w jakiegokolwiek formy pracy związanej z przedmiotem,
- poziom opanowanych treści, zakres aktywności twórczej nie umożliwia podjęcia nauki.

Ocena **niedostateczna** nie jest wynikiem braku możliwości i uzdolnień muzycznych ucznia, ale wynika z jego całkowitej niechęci do realizacji zadań edukacyjnych i lekceważącego stosunku do przedmiotu.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- potrafi zaśpiewać w grupie najprostsze piosenki przewidziane w programie,
- potrafi zaśpiewać z pomocą tekstu hymn szkoły, hymn państwowy oraz inną pieśń patriotyczną
- wykonuje proste ćwiczenia melodyczne i rytmiczne z pomocą nauczyciela.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie i z dużą pomocą nauczyciela śpiewa niektóre piosenki przewidziane w programie nauczania,
- poprawnie i z dużą pomocą nauczyciela gra na instrumentach niektóre melodie przewidziane w programie nauczania,
- wykonuje najprostsze ćwiczenia rytmiczne – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych,
- wymienia tylko niektóre terminy i pojęcia muzyczne,
- biernie uczestniczy w kulturze.

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- samodzielnie gra na instrumencie łatwe utwory z podręcznika,
- poprawnie śpiewa z pamięci polski hymn państwowy, hymn szkoły z utrzymaniem prawidłowej postawy,
- poprawnie i z niewielką pomocą nauczyciela gra kilka melodii oraz akompaniamentów do piosenek na instrumencie melodycznym,
- wykonuje proste rytmy – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych,
- rytmizuje łatwe teksty,
- zna podstawowe terminy muzyczne z programu danej klasy i wie, co one oznaczają ,
- aktywnie uczestniczy w kulturze.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który opanował w stopniu dobrym treści programowe, oraz:

- prawidłowo i samodzielnie śpiewa większość piosenek przewidzianych w programie nauczania
- prawidłowo i samodzielnie gra na instrumentach melodycznych większość melodii przewidzianych w programie nauczania,
- potrafi bezbłędnie wykonywać rytmy – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych,
- potrafi rytmizować teksty, rozumie zapis nutowy i potrafi się nim posługiwać,
- stosuje podstawowe terminy muzyczne z programu danej klasy,
- podaje nazwiska wybitnych kompozytorów z programu nauczania,
- rozpoznaje utwory i kompozytorów z różnych epok,
- wymienia nazwiska najwybitniejszych polskich kompozytorów muzyki współczesnej,
- rozróżnia styl muzyki rozrywkowej w słuchanych utworach muzycznych,
- wypowiada się na temat roli muzyki w filmie,
- podaje kryteria podziału orkiestry symfonicznej,
- wymienia nazwy instrumentów elektrycznych i elektronicznych,
- rozpoznaje brzmienia omawianych instrumentów,
- śpiewa solo i w grupie z pamięci hymn państwowy oraz hymn szkoły z utrzymaniem prawidłowej postawy,
- muzykuje aktywnie na instrumencie,
- aktywnie uczestniczy w kulturze.

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który opanował doskonale treści programowe klasy siódmej, oraz:

- rozpoznaje utwory i kompozytorów z różnych epok,
- gra na instrumencie utwory z nut i z pamięci,
- śpiewa solo i w grupie z pamięci hymn państwowy oraz hymn szkoły z utrzymaniem prawidłowej postawy,
- aktywnie uczestniczy w uroczystościach szkolnych,
- aktywnie uczestniczy w kołach zainteresowań,
- jest laureatem konkursów muzycznych,
- aktywnie uczestniczy w kulturze.

Uczeń jest przygotowany do lekcji, gdy posiada: **podręcznik, zeszyt w pięciolinie, własny instrument muzyczny: flet lub dzwonki chromatyczne- termin ustala wcześniej nauczyciel lub jeśli uczeń zalicza melodię.**

- Uczeń ma obowiązek być przygotowanym do zajęć z trzech ostatnich tematów.
- Uczeń może być nieprzygotowany do lekcji dwa razy w półroczu, po powiadomieniu nauczyciela na początku lekcji. Każde następne nieprzygotowanie będzie odnotowane w module “Uwagi”.
- Uczeń może być zwolniony z pisemnej pracy kontrolnej jeśli dzień, w którym odbywa się lekcja muzyki, jest pierwszym dniem jego powrotu po chorobie do szkoły.
- Uczeń ma możliwość poprawy oceny, która będzie opisana w dodatkowej rubryce w dzienniku lekcyjnym. Ocena poprawiana nie będzie usuwana z dziennika.
- Uczeń ma dwa tygodnie na poprawę sprawdzianu.

Sposób informowania uczniów i rodziców (opiekunów prawnych) o postępach w nauce.

1. Rodzice (opiekunowie prawni) ucznia informacje o jego postępach w nauce otrzymują:
 - a) na spotkaniach klasowych;
 - b) w czasie spotkań indywidualnych;
 - c) w postaci informacji pisemnej sygnalizowanej przez wychowawcę, nauczycieli przedmiotów lub innych pracowników szkoły.
2. Nauczyciel na początku roku szkolnego informuje uczniów oraz rodziców (opiekunów prawnych) o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania oraz sposobu sprawdzania osiągnięć uczniów.
3. W przypadku grożącej oceny niedostatecznej informujemy rodziców (opiekunów prawnych) pisemnie na miesiąc przed wystawieniem stopnia.
4. Na prośbę ucznia lub rodziców (opiekunów prawnych) nauczyciel udziela szczegółowej informacji o osiągnięciach ucznia uwzględniając:
 - a) postępy w nauce;
 - b) aktywność;
 - c) systematyczność i pilność;
 - d) samodzielność pracy;
 - e) zachowanie na lekcji;
 - f) frekwencję.
5. Uczeń mający kłopoty z opanowaniem materiału może zwrócić się do nauczyciela w celu ustalenia jaka forma wyrównania braków lub pokonania trudności będzie odpowiednia.

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ

Przedmiotowy system oceniania uwzględnia pisemne opinie i orzeczenia Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej i zakłada dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do uczniów, u których stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe. Nauczyciel jest zobowiązany dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia:

- 1) Posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (...)
- 2) Posiadającego orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania (...)
- 3) Posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej (...)

Jeżeli za wymagania programowe uznamy zamierzone osiągnięcia ucznia wynikające z programu nauczania- to wymagania edukacyjne są oczekiwanymi przez nauczyciela osiągnięciami ucznia , formułowanymi przez niego w oparciu o podstawę programową i o realizowany program. W standaryzacji osiągnięć szkolnych punktem wyjścia jest podstawa programowa kształcenia ogólnego, gdzie zapisane są standardy osiągnięć dla poszczególnych edukacji. Spełnione wymagania edukacyjne stają się osiągnięciami ucznia. Przy dostosowaniu wymagań dopuszcza się:

- ❖ mylenie i trudności w wysławianiu się,
- ❖ problemy z koncentracją i nieśmiałością,
- ❖ problemy z różnicowaniem zjawisk dźwiękowych,
- ❖ problemy manualne,
- ❖ problemy z grą na prostych instrumentach perkusyjnych
- ❖ problemy z koordynacją słuchowo-wzrokowo-ruchową,
- ❖ problemy z zapamiętaniem tekstu piosenki,
- ❖ problemy z zapisem nutowym na pięciolinii,
- ❖ problemy w tempie zapisu notatek.

Wsparcie polega m.in.

- wydłużeniu czasu przeznaczonego na ćwiczenia,
- wydłużeniu czasu pisania prac kontrolnych,
- odpytywaniu oraz wykonywaniu ćwiczeń poza forum klasy,
- powtarzaniu poleceń i upewnianiu się, czy zostały dobrze przez ucznia zrozumiane,
- pomocy w selekcjonowaniu wiadomości,

- mobilizowaniu i wzmacnianiu pozytywnym ucznia,
- uczeń ze stwierdzoną dysleksją może sam śpiewać I zwrotkę, zaśpiewać w grupie lub wyrecytować fragment tekstu piosenki,
- podczas śpiewu uczeń może korzystać z tekstu,
- uczeń nie jest wrywany do odczytania (zaśpiewania) nowej piosenki,
- dyslektyk może oddawać pracę pisaną drukowanymi literami;
- uprzedzanie ucznia z dysleksją, że będzie danego dnia pytany, podczas odpowiedzi pomaganie uczniowi szczegółowymi pytaniami, zapewnienie czasu na zastanowienie, jeśli trzeba odpytanie nie na forum klasy;
- w trakcie analizy utworów muzycznych przy ocenie umiejętności rozpoznawania instrumentów muzycznych uczeń korzysta z graficznych tablic lub ilustracji,
- uczniowi udostępnia się demonstrację nagrań instrumentów.

ROZKŁAD MATERIAŁU Z PLANEM WYNIKOWYM I WYMAGANIAMI SZCZEGÓŁOWYMI PODSTAWY PROGRAMOWEJ

Nr lekcji	Temat zajęć	Cele główne, treści nauczania	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Podstawowe wymagania edukacyjne Uczeń:	Ponadpodstawowe wymagania edukacyjne Uczeń:	Środki dydaktyczne
1.	Trochę lata na powitanie jesieni. Nauka piosenki <i>Tyle słońca w całym mieście</i>	– zapoznanie z programem nauczania, formami i metodami pracy na lekcjach muzyki oraz Przedmiotowymi Zasadami Oceniania – nauka piosenki <i>Tyle słońca w całym mieście</i> – improwizowanie na instrumentach akompaniamentu do refrenu piosenki <i>Tyle słońca w całym mieście</i> – układanie wakacyjnej listy przebojów	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.2.4 II.1.2 II.2.4 II.4.1 II.8	– poznaje ogólne treści programowe z przedmiotu <i>muzyka</i> oraz Przedmiotowe Zasady Oceniania – orientuje się w budowie podręcznika i zeszytu ćwiczeń <i>Muzyka 7</i> – śpiewa ze słuchu, w zespole, piosenkę <i>Tyle słońca w całym mieście</i> z akompaniamentem granym przez nauczyciela lub odtwarzanym z płyty CD – improwizuje w zespole na instrumentach akompaniament do refrenu piosenki <i>Tyle słońca w całym mieście</i> – uczestniczy w układaniu wakacyjnej listy przebojów muzycznych	– analizuje zapis muzyczny piosenki <i>Tyle słońca w całym mieście</i> – wykonuje solo piosenkę, interpretując głosem i ruchem jej treść i muzykę – przedstawia propozycje muzyczne do wakacyjnej listy przebojów, uzasadnia swój wybór – układa akompaniament rytmiczny lub melodyczny do refrenu piosenki	podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Muzyka 7</i> , zapis nutowy lub nagranie CD piosenki <i>Tyle słońca w całym mieście</i> (śł. J. Kondratowicz, muz. J. Kukulski), instrumenty muzyczne, np.: perkusyjne, keyboardy, flety podłużne, nagrania CD piosenek z wakacyjnych list przebojów, pianino, odtwarzacz płyt CD

2.	Wiek rodziny instrumentów. Nauka gry na instrumentach perkusyjnych akompaniamentu do <i>Uwertury</i> z opery <i>Sroka złodziejka</i>	– granie w zespole akompaniamentu muzycznego do utworu <i>Uwertura</i> do opery <i>Sroka złodziejka</i> (G. Rossini) – przypomnienie i usystematyzowanie wiadomości na temat klasyfikacji instrumentów muzycznych – przypomnienie techniki gry na wybranych instrumentach	I.1.1 I.2.1 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.1.1 II.2.2 II.3.1 II.4.1 II.3.3 III.3	– wykonuje swoją partię ujętą w partyturze instrumentalnej – fragment <i>Uwertury</i> do opery <i>Sroka złodziejka</i> (G. Rossini) – jest świadomy bogactwa instrumentarium orkiestrowego, rozróżnia brzmienie instrumentów muzycznych wchodzących w skład orkiestry symfonicznej – klasyfikuje instrumenty muzyczne, np. ze względu na źródło dźwięku – wymienia przykłady instrumentów muzycznych zakwalifikowanych do danej grupy	– wykonuje poszczególne partie w partyturze instrumentalnej – fragment <i>Uwertury</i> do opery <i>Sroka złodziejka</i> (G. Rossini) – wykazuje docieklivość poznawczą z zakresu instrumentoznawstwa, wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat historii instrumentów muzycznych – wypowiada swoje zdanie na temat wysłuchanego utworu muzycznego	nagranie utworu <i>Uwertura</i> do opery <i>Sroka złodziejka</i> (G. Rossini), instrumenty perkusyjne, pianino, odtwarzacz płyt CD
3.	Romantyzm – epoka wielkich indywidualności muzycznych	– wskazanie środków oddziaływania estetycznego muzyki i poezji na przykładzie utworu <i>Król olch</i> (F. Schubert) – zapoznanie z charakterystycznymi cechami epoki romantyzmu w muzyce	I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.4.1 II.4.3 II.4.6 II.4.7 II.4.8 III.1 III.5	– określa w słuchanych utworach muzycznych charakterystyczne cechy (nastroj, tempo, związek muzyki z tekstem, itp.), rozpoznaje zespół wykonawczy – określa ramy czasowe romantyzmu i zaznacza je na osi czasu	– gra solo wybraną melodię kompozytora epoki romantyzmu, starając się wykazać jak najlepszym wykonaniem utworu – przedstawia zarys epoki romantyzmu (tło polityczne, społeczne i kulturalne)	nagrania CD utworów: <i>Król olch</i> (F. Schubert), <i>IV Symfonia e-moll Elegijna</i> , op. 98, cz. <i>Allegro non troppo</i> (J. Brahms), <i>II Koncert skrzypcowy</i> , op. 7, cz. <i>Rondo: Andantino</i> (N. Paganini), odtwarzacz płyt CD

		– poznanie głównych form muzycznych i nazwisk ich twórców – słuchanie utworów reprezentatywnych kompozytorów epoki, określanie charakterystycznych cech muzyki romantycznej		– wymienia gatunki i formy muzyczne epoki romantyzmu oraz reprezentatywnych kompozytorów tych czasów – wyjaśnia znaczenie słowa <i>wirtuoz</i>	– na przykładzie słuchanych utworów wskazuje cechy muzyki romantycznej – opiniuje i wartościuje wysłuchane utwory muzyczne – przygotowuje prezentację dorobku artystycznego wybranego kompozytora epoki romantyzmu, ilustrując jego twórczość przykładami muzycznymi	
4.	Głos – instrument niezwykły. Nauka piosenki <i>Niech tylko ogień gra</i>	– nauka piosenki <i>Niech tylko ogień gra</i> – omówienie budowy i funkcji aparatu głosowego oraz zjawisk fizjologicznych związanych z emisją głosu – charakterystyka rodzajów głosów ludzkich – wyrabianie nawyku dbania o higienę głosu przez wykonywanie np. ćwiczeń emisyjnych i oddechowych	I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.2 II.3.2 II.4.1 II.4.2	– śpiewa w zespole piosenkę <i>Niech tylko ogień gra</i> – wymienia rodzaje głosów ludzkich – określa charakterystyczne cechy głosu ludzkiego – wyjaśnia, w jaki sposób prawidłowo wydobywa się głos – zna zasady higieny głosu, wykonuje ćwiczenia emisyjne i oddechowe – wymienia głosy śpiewacze: sopran, alt, tenor, bas i rozpoznaje ich brzmienie w utworach wokalnych – stosuje podstawowe pojęcia związane z techniką śpiewu	– śpiewa solo piosenkę <i>Niech tylko ogień gra</i> i stara się dobrać drugi głos do melodii piosenki – omawia budowę i funkcję aparatu głosowego – dostrzega różnice pomiędzy barwami poszczególnych głosów, określa skalę głosów śpiewaczych	zapis nutowy lub nagranie CD piosenki <i>Niech tylko ogień gra</i> (sł. P. Frankowicz, muz. R. Pomorski), nagranie utworu <i>O Mio Babbino Caro</i> z opery <i>Gianni Schicchi</i> (G. Puccini), wybrane nagrania utworów operowych, pianino, odtwarzacz CD

5.	Opera i dramat muzyczny	– nauka gry fragmentu <i>Uwertury</i> do opery <i>Wilhelm Tell</i> (G. Verdi) – przypomnienie historii powstania opery i jej rozwoju na przełomie wieków (barok, klasycyzm) – przedstawienie cech opery romantycznej, poznanie reprezentatywnych kompozytorów tej formy muzycznej – rozpoznawanie w utworach głosów śpiewaków operowych	I.2.1 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.4.1 II.4.3 II.7 III.1 III.2 III.3	– wykonuje swoją partię w partyturze instrumentalnej fragmentu <i>Uwertury</i> do opery <i>Wilhelm Tell</i> (G. Verdi) – zna budowę dzieła operowego – wymienia charakterystyczne cechy opery w epoce romantyzmu – wymienia operowe głosy śpiewaków – wyraża własne emocje związane z percepcją utworów	– wykonuje poszczególne partie w partyturze instrumentalnej fragmentu <i>Uwertury</i> do opery <i>Wilhelm Tell</i> (G. Verdi) – charakteryzuje rozwój opery w epoce romantyzmu (opera francuska, włoska, niemiecka) – omawia formę opery, wykorzystując terminy ze słowniczka operowego, np.: uwertura, aria, recytatyw, libretto – wypowiada się na temat ważnej roli opery w życiu muzycznym i kulturalnym Europy XIX wieku	nagrania fragmentów muzyki operowej, np.: <i>Uwertura</i> do opery <i>Carmen</i> (G. Bizet), <i>Pieśń do Gwiazdy</i> z III aktu opery <i>Tannhäuser</i> , kwintet <i>Selig wie die Sonne</i> z III aktu opery <i>Śpiewacy norymberscy</i> (R. Wagner), aria Radamesa <i>Boska Aida</i> z I aktu opery <i>Aida</i> (G. Verdi), aria <i>Vissi d'arte</i> z II aktu opery <i>Tosca</i> (G. Puccini), odtwarzacz płyt CD, nagranie DVD wybranej opery, instrumenty perkusyjne, odtwarzacz CD i DVD
6.	Akademia młodego melomana. Operowe arcydzieła	– nauka gry na instrumencie melodycznym fragmentu melodii <i>La donna e mobile</i> z opery <i>Rigoletto</i> (G. Verdi) – poznanie treści literackich wybranych oper i dramatów	I.2.1 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.4.1 II.4.3	–gra w zespole na instrumencie melodycznym fragment melodii <i>La donna e mobile</i> z opery <i>Rigoletto</i> (G. Verdi) lub fragment <i>Arii</i> z opery <i>Madame Butterfly</i> (G. Puccini)	– gra solo wybrane fragmenty dzieł operowych, dbając o wysoki poziom wykonania i wyraz artystyczny utworu – streszcza wybrane libretta najpopularniejszych oper polskich i światowych	nuty melodii: <i>La donna e mobile</i> z opery <i>Rigoletto</i> (G. Verdi), <i>Aria</i> z opery <i>Madame Butterfly</i> (G. Puccini), nagrania utworów: <i>Oterra</i>

		muzycznych (<i>Tosca</i> G. Puccini, <i>Aida</i> G. Verdi, <i>Carmen</i> G. Bizet) – słuchanie fragmentów popularnych dzieł operowych	III.1 III.3	– z uwagą słucha fragmentów dzieł operowych – nuci popularne motywy melodyczne z dzieł operowych – podaje przykłady najważniejszych dzieł operowych oraz nazwiska ich twórców	– dokonuje muzycznej analizy dzieł, wypowiada swoje zdanie na temat wartości muzyki operowej w literaturze muzycznej – wyszukuje na w internecie aktualny repertuar teatrów muzycznych	<i>addio!</i> duet Aidy i Radamesa z opery <i>Aida</i> (G. Verdi), <i>Habanera</i> z opery <i>Carmen</i> (G. Bizet), <i>Aria Vissi d'arte</i> z II aktu opery <i>Tosca</i> (G. Puccini), instrumenty melodyczne, odtwarzacz płyt CD
7.	Poetycko i muzycznie o jesieni. Nauka piosenki <i>Jesienne marzenia</i>	– nauka piosenki <i>Jesienne marzenia</i> – określanie kolorystyki, nastroju, klimatu utworów artystycznych inspirowanych jesienią – układanie kompozycji rytmiczno-melodycznej <i>Jesienny deszcz</i> – słuchanie utworów – „muzyczna recepta” na jesienną niepogodę i smutki (propozycje uczniów)	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.2.4 I.4.3 II.4.1 II.8	– śpiewa w zespole piosenkę <i>Jesienne marzenia</i> z akompaniamentem granym przez nauczyciela lub odtwarzanym z płyty CD – układa w zespole ilustrację muzyczną <i>Jesienny wiatr</i> – słucha utworów muzycznych inspirowanych jesienią	– śpiewa solo wybraną piosenkę o tematyce jesiennej – improwizuje własne melodie do fragmentów wierszy o tematyce jesiennej – wykazuje inwencję przy tworzeniu ilustracji muzycznej <i>Jesienny wiatr</i> – przygotowuje i prezentuje ulubione utwory muzyczne inspirowane jesienią	nuty piosenki <i>Jesienne marzenia</i> (śl. J. Koczanowska, muz. A. Wolski), fragmenty utworów literackich, nagrania utworów muzycznych przygotowanych przez uczniów, instrumenty perkusyjne, flety podłużne, pianino, odtwarzacz płyt CD
8.	Zaczarowany świat operetki	– zapoznanie z operetką, formą widowiska sceniczno-muzycznego – słuchanie popularnych fragmentów arii i duetów operetkowych	I.2.1 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.1.1 II.1.2	– gra w zespole melodię z wybranej operetki, np.: <i>Galop</i> (J. Offenbach), <i>Usta milczą, dusza śpiewa</i> z operetki <i>Wesoła wdówka</i> (F. Lehár)	– gra solo fragmenty dzieł operowych, dbając o wysoki poziom wykonania i wyraz artystyczny – dokonuje muzycznej analizy dzieł operetkowych	nagrania utworów: <i>Galop</i> z operetki <i>Orfeusz w piekle</i> (J. Offenbach), <i>Usta milczą, dusza śpiewa</i> z operetki

		– granie na instrumencie fragmentów melodii operetkowych – przybliżenie treści literackich wybranych operetek	II.4.1 II.7 II.1 III.3	– określa podobieństwa i różnice między operą a operetką – wymienia tytuły znanych operetek oraz nazwiska ich twórców – wyszukuje w internecie repertuar teatrów muzycznych	– wyszukuje informacje na temat znanych twórców operetek, np.: F. Lehára, J. Straussa, J. Offenbacha, F. Suppé – wypowiada się na temat artysty dzieł scenicznych – przedstawia treść literacką wybranych operetek	<i>Wesoła wdówka</i> (F. Lehár), nuty utworów: <i>Galop</i> (J. Offenbach), <i>Usta milczą, dusza śpiewa</i> z operetki <i>Wesoła wdówka</i> (F. Lehár), <i>Wielka sława to żart</i> z operetki <i>Baron cygański</i> (J. Strauss), dzwonki, flety podłużne lub keyboardy, pianino, odtwarzacz płyt CD
9.	Akademia młodego melomana. Muzyczne batalie. Nauka pieśni <i>Marsz, marsz Polonia</i>	– nauka pieśni <i>Marsz, marsz Polonia</i>, poznanie genezy powstania utworu – poznanie przykładów utworów muzycznych inspirowanych scenami batalistycznymi	I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.4.1 II.3	– śpiewa w zespole pieśń <i>Marsz, marsz Polonia</i> – zna i rozumie pojęcie <i>muzyka programowa</i> – słucha utworów muzycznych inspirowanych bitewnymi wydarzeniami historycznymi – wymienia kompozytorów tworzących w nurcie muzyki programowej oraz przykłady ich dzieł	– śpiewa solo pieśń <i>Marsz, marsz Polonia</i> – dokonuje muzycznej analizy dzieł, dostrzega środki, za pomocą których osiąga się w muzyce efekty ilustracyjne – wyszukuje informacje o wydarzeniach historycznych zilustrowanych muzycznie	nagranie lub nuty pieśni: <i>Marsz, marsz Polonia</i> (st. i muz. autor nieznan), <i>Białe róże</i> (st. J. Lankaun, K. Wroczyński, muz. M. Kazar-Słobódzki), nagrania utworów: <i>Zwycięstwo Wellingtona</i> , op. 91 (L. van Beethoven), <i>Uwertura koncertująca Rok 1812</i> , op. 49 (P. Czajkowski), <i>Symfonia h-moll Polonia</i> , op. 24, cz. 3, pianino, odtwarzacz płyt CD

10.	Ukochana ojczyzna – muzyka szkół narodowych	– granie na dzwonkach lub flecie podłużnym fragmentu wybranego utworu kompozytora szkół narodowych – omówienie nurtu szkół narodowych w muzyce – zapoznanie z twórczością przedstawicieli szkół narodowych – przybliżenie uczniom programu literackiego I i II suit <i>Peer Gynt</i> (E. Grieg)	I.2.1 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.4.1 II.7 II.1	– gra w zespole <i>Tańce Połowieckie</i> (A. Borodin) lub <i>Poranek</i> z I suit <i>Peer Gynt</i> (E. Grieg) – wyjaśnia pojęcie <i>szkoły narodowe</i> – wymienia szkoły narodowe (czeska, rosyjska, norweska, polska, hiszpańska) oraz reprezentatywnych przedstawicieli – z uwagą słucha utworów kompozytorów szkół narodowych, wymienia kilka tytułów ich dzieł – docenia rolę muzyki szkół narodowych w krzewieniu kultury danego kraju	– gra solo melodię <i>Poranek</i> z I suit <i>Peer Gynt</i> (E. Grieg) lub <i>Tańce Połowieckie</i> (A. Borodin), dbając o wysoki poziom wykonania i wyraz artystyczny utworu – potrafi wyjaśnić, jaki wpływ mają pierwiastki narodowe na rozwój muzyki europejskiej – dokonuje muzycznej analizy dzieł – na przykładach słuchanych utworów określa sposób realizacji stylu narodowego przez kompozytorów	nagrania CD utworów, m.in.: <i>I Koncert fortepianowy b-moll</i> , op. 23, cz. <i>Allegro con fuoco</i> (P. Czajkowski), <i>Poranek</i> z I suit <i>Peer Gynt</i> (E. Grieg), <i>Taniec słowiański</i> , op. 46 nr 7 (A. Dworzak), <i>Koncert fortepianowy a-moll</i> , op. 16, cz. 1 <i>Allegro</i> (E. Grieg), nuty utworów: <i>Poranek</i> (E. Grieg), <i>Tańce Połowieckie</i> (A. Borodin), dzwonki, flety podłużne, keyboardy, pianino, odtwarzacz płyt CD
11.	Akademia młodego melomana. Obrazy malowane muzyką	– nauka gry motywu <i>Promenady</i> z cyklu <i>Obrazki z wystawy</i> (M. Musorgski) – przybliżenie uczniom utworów inspirowanych pozamuzycznym programem	I.2.1 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.4.1 III.1	– gra w zespole motyw muzyczny <i>Promenady</i> (M. Musorgski) – słucha wybranych miniatur z cyklu <i>Obrazki z wystawy</i>, wskazuje podstawowe cechy i elementy dzieła muzycznego	– gra solo motyw muzyczny <i>Promenady</i> (M. Musorgski), dbając o wysoki poziom wykonania i wyraz artystyczny utworu – dokonuje muzycznej analizy dzieł	nagrania CD wybranych utworów z cyklu <i>Obrazki z wystawy</i> (M. Musorgski), np.: <i>Promenada</i> , <i>Tuileries</i> , <i>Chatka na kurzej stopce</i> ,

		– słuchanie wybranych fragmentów z cyklu miniatur <i>Obrazki z wystawy</i> (M. Musorgski)		– werbalizuje emocje i uczucia powstałe pod wpływem słuchanej muzyki – przedstawia wybrany utwór z cyklu <i>Obrazki z wystawy</i> za pomocą środków pozamuzycznych	– wskazuje funkcje muzyki programowej oraz jej treści symboliczno-programowe – przedstawia działalność muzyczną „Potężnej Gromadki”, wymienia jej przedstawicieli	<i>Wielka Brama w Kijowie</i> , <i>Wyspa umarłych</i> (S. Rachmaninow), zapis nutowy fragmentu <i>Promenady</i> (M. Musorgski), fragment wiersza <i>Wyspa umarłych</i> (K. Przerwa-Tetmajer), instrumenty melodyczne, odtwarzacz płyt CD
12.	Wybitni kompozytorzy polskiego romantyzmu	– poznanie twórczości kompozytorów polskiego romantyzmu – słuchanie wybranych utworów polskich kompozytorów epoki romantyzmu – granie melodii z opery <i>Hrabina</i> (S. Moniuszko)	I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.4.1 II.7 III.1 III.3	– wymienia nazwiska kompozytorów polskiego romantyzmu oraz wybrane tytuły ich utworów – z zainteresowaniem słucha utworów polskich kompozytorów epoki romantyzmu, rozpoznaje wśród słuchanego repertuaru utwory F. Chopina, S. Moniuszki, H. Wieniawskiego – gra na instrumencie w zespole melodię <i>Mazurka D-dur</i>, op. 33 nr 2 lub melodię myśliwską <i>Pojedziemy na łów</i> z opery <i>Hrabina</i> (S. Moniuszko)	– dokonuje muzycznej analizy dzieł – docenia ponadczasowy wymiar dzieł polskich kompozytorów epoki romantyzmu oraz ich znaczenie w krzewieniu kultury narodowej – przytacza ważne fakty biograficzne z życia kompozytorów – wyjaśnia pojęcie <i>stylizacja muzyki</i> oraz wskazuje charakterystyczne cechy stylizacji w twórczości F. Chopina – wyszukuje w internecie informacje o polskich konkursach i festiwalach muzycznych	nagrania utworów: <i>Polonez cis-moll</i> , op. 26 nr 1, <i>Mazurek D-dur</i> , op. 33 nr 2, <i>Etiuda Rewolucyjna c-moll</i> , op. 10 nr 12 (F. Chopin), <i>Mazur z opery Halka</i> (S. Moniuszko), <i>Kujawiak C-dur</i> (H. Wieniawski), nuty <i>Mazurek D-dur</i> , op. 33 nr 2 (F. Chopin), tekst wiersza <i>Etiudy</i> (R. Brandstaetter), flety podłużne, dzwonki, odtwarzacz płyt CD

13. 14.	Utwory w świątecznym nastroju. Nauka piosenki <i>Na dobry czas</i>	– nauka piosenki świątecznej <i>Na dobry czas</i> – nauka gry na instrumencie wybranej kolędy – omówienie zwyczajów świątecznych kulturowanych w Polsce – i innych krajach – zwrócenie uwagi na szczególną wartość tradycji w kulturze narodowej	I.1.1 I.1.3 I.2.1 II.1.1 II.1.2 II.4.1	– śpiewa w zespole piosenkę o tematyce świątecznej, np. <i>Na dobry czas</i> – słucha utworów nawiązujących do świąt Bożego Narodzenia – gra na instrumencie w zespole wybraną kolędą – wymienia popularne polskie tradycje związane ze świątami Bożego Narodzenia i Nowym Rokiem	– śpiewa lub gra na instrumencie solo wybraną piosenkę o tematyce świątecznej, podkreślając różnymi środkami wyrazu nastrój i charakter utworu – charakteryzuje tradycje świąteczne kultywowane w różnych krajach	zapis nutowy lub nagranie CD piosenki <i>Na dobry czas</i> (sł. P. Solarz, muz. A. Wolski), dzwonki, flety, keyboardy, zapis nutowy kolędy <i>O Tannenbaum, Weihnacht, wie bist du schön</i> , nagrania CD: <i>Concerto grosso B-dur</i> , op. 6 nr 8, cz. <i>Allegro</i> (A. Corelli), <i>Kantata na Boże Narodzenie</i> (J.S. Bach) pianino, odtwarzacz płyt CD
15.	Poemat symfoniczny – muzyczne uniesienia. <i>Węltawa</i> z cyklu <i>Moja ojczyzna</i>	– zapoznanie z muzyczną formą poematu symfonicznego – wysłuchanie poematu symfonicznego <i>Węltawa</i> (B. Smetana) – nauka gry na instrumencie motywu melodycznego rzeki <i>Węltawy</i> z poematu symfonicznego <i>Węltawa</i> (B. Smetana)	I.2.1 I.2.4 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.4.1 III.1	– gra w zespole motyw rzeki <i>Węltawy</i> z poematu symfonicznego <i>Węltawa</i> (B. Smetana) – określa sposób realizacji treści pozamuzycznych w utworze – wyjaśnia pojęcie <i>poemat symfoniczny</i> – wykazuje różnice między muzyką programową a absolutną	– dokonuje muzycznej analizy dzieła – interpretuje wybrany utwór programowy poza- muzycznymi środkami wyrazu artystycznego – omawia formę poematu symfonicznego na przykładzie utworu <i>Węltawa</i> (B. Smetana) – układa kilkuktową melodię, inspirując się dziełem malarskim	nagrania CD: <i>Węltawa</i> z cyklu <i>Moja ojczyzna</i> (B. Smetana), <i>Pre-ludia</i> (F. Liszt), <i>Step</i> (Z. Noskowski), nuty poematu symfonicznego <i>Węltawa</i> (B. Smetana), flety podłużne, dzwonki lub keyboardy, odtwarzacz płyt CD

16.	Polska muzyka ludowa. Obrzędy i zwyczaje ludowe	– nauka wybranej pieśni lub przyśpiewki ludowej – nauka regionalnego tańca (np. trojak, <i>Przepióreczka</i>) – słuchanie muzyki w wykonaniu kapel ludowych oraz utworów muzycznych inspirowanych folklorem – omówienie działalności wybitnego polskiego etnografa Oskara Kolberga – poznanie popularnych obrzędów i zwyczajów ludowych z różnych regionów Polski	I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.4.1 II.5.2 III.4	– śpiewa w zespole wybraną pieśń lub przyśpiewkę ludową, omawia tematykę pieśni ludowych – tańczy w zespole wybrany taniec regionalny, np. trojak – wyjaśnia terminy: <i>folklor</i>, <i>etnografia</i>, wskazuje elementy wchodzące – w skład folkloru – omawia znane obrzędy i zwyczaje ludowe – słucha utworów w wykonaniu kapel ludowych – rozpoznaje i nazywa instrumenty ludowe, np.: dudy, bazuna, gęśle	– podaje przykłady cennych wytworów sztuki ludowej własnego regionu np. z dziedziny architektury, rzemiosła artystycznego – przedstawia sylwetkę badacza folkloru Oskara Kolberga i zakres jego działalności etnograficznej – wykonuje solo (gra lub śpiewa) utwór ludowy – docenia w swoich wypowiedziach wartość dzieł twórców ludowych dla polskiego dziedzictwa narodowego	albumy etnograficzne, wytwory sztuki ludowej, plansze edukacyjne z instrumentami ludowymi, nagranie CD melodii w wykonaniu kapel ludowych z różnych regionów Polski, nuty pieśni: <i>Uciekła mi przepióreczka</i> (st. i muz. ludowe, opracowanie: I. Przeżycki), <i>Górol ci jo, górolicek</i> (mel. ludowa), <i>Był Duda</i> (st. i muz. ludowe, opracowanie: P. Muszyński) oraz melodii ludowej trojak, odtwarzacz płyt CD, pianino
17.	Muzyka w stylu folkowym. Nauka piosenki <i>Hej, szalala, szalala</i>	– nauka piosenki <i>Hej, szalala, szalala</i> z repertuaru zespołu Krywań – słuchanie utworów z repertuaru zespołów folkowych i country, których twórczość inspirowana jest muzyką ludową	I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.4.1	– śpiewa w zespole piosenkę <i>Hej, szalala, szalala</i> – wyjaśnia termin <i>muzyka folkowa</i> – słucha utworów w stylu folkowym, dostrzega różnice między muzyką tradycyjną (ludową,	– śpiewa solo piosenkę <i>Hej, szalala, szalala</i>, podkreślając głosem jej żartobliwy charakter – dostrzega w utworach zespołów folkowych ich oryginalność stylu odwołującą się do źródeł tradycji	nuty piosenki <i>Hej, szalala, szalala</i> (st. i muz. ludowe), nagrania utworów muzycznych w stylu folkowym i country, np. Polka z kamienia (z repertuaru zespołu Transka- pela),

		– wykonanie układu tanecznego w stylu country		etniczną, regionalną) a muzyką folkową – wymienia popularne zespoły folkowe	– wykonuje układ taneczny w stylu country	odtwarzacz płyt CD
18.	Zaproszenie do tańca	– zapoznanie z charakterystyką wybranych tańców towarzyskich (walc, polka, passo doble, tango, rumba, samba, fokstrot, salsa) – wystukiwanie charakterystycznych rytmów różnych tańców – nauka gry na flecie podłużnym, dzwonkach lub keyboardzie melodii walca <i>Karnawał wenecki</i> lub melodii <i>La Paloma</i> – poznanie dzieł artystycznych inspirowanych tańcem – nauka kroków i figur tanecznych salsy lub tanga	I.2.1 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.4.1 II.5.3	– gra w zespole melodię opartą na rytmach tanecznych, np. <i>La Paloma</i> (tango) – rozpoznaje w utworach rytmy taneczne – wymienia nazwy tańców z różnych stron świata (np.: walc, passo doble, tango, rumba, samba, salsa) i określa ich pochodzenie – określa ruchową strukturę tańca: krok taneczny, figura taneczna, temat taneczny – zna krok podstawowy wybranego tańca towarzyskiego – wyraża swoje emocje poprzez ruch	– wypowiada się na temat roli tańca w życiu człowieka – odnajduje w muzyce i sztukach plastycznych utwory inspirowane tańcem – określa charakterystyczne cechy tańców towarzyskich z różnych stron świata – wyklaskuje charakterystyczne rytmy wybranych tańców – wykonuje w parze kilka kroków i figur tanecznych wybranych tańców towarzyskich – ocenia i wartościuje choreografię tańca	nuty melodii <i>La Paloma</i> (S. Yradier), nagrania CD melodii w rytmie salsy i tanga oraz utworów: <i>Nad pięknym, modrym Dunajem</i> , <i>Pizzicato-polka</i> (J. Strauss), <i>Tango Milonga</i> (J. Petersburski), <i>Samba de una nota so</i> (A. C. Jobim), reprodukcje dzieł plastycznych inspirowanych tańcem, np.: <i>Taniec</i> (H. Matisse), <i>Taniec życia</i> (E. Munch), <i>Lekcja tańca</i> (E. Degas), flety podłużne, dzwonki, keyboardy, odtwarzacz płyt CD
19.	Akademia młodego melomana. Niezwykli tancerze	– nauka gry na instrumencie wybranego motywu melodycznego z dzieła baletowego	I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.4.1	– improwizuje ruchem taniec łąbędzy do utworu z baletu <i>Jezioro łąbędzy</i> (P. Czajkowski)	– płynnie gra na instrumencie melodię <i>Walc kwiatów</i> z baletu <i>Dziadek do orzechów</i> (P. Czajkowski)	nagrania utworów: <i>Taniec czterech łąbędzy</i> z II aktu baletu <i>Jezioro</i>

		– improwizacja ruchowa do sceny z II aktu baletu <i>Jezioro łabędzie</i> (P. Czajkowski) – przypomnienie historii powstania i rozwoju baletu – wskazanie najważniejszych kompozytorów dzieł baletowych oraz przykładów ich twórczości		– gra na instrumencie w zespole temat melodyczny ze znanego dzieła baletowego – słucha utworów inspirowanych tańcem – omawia rolę muzyki w przedstawieniu baletowym	– układa choreografię do sceny z II aktu baletu <i>Jezioro łabędzie</i> (P. Czajkowski) – gra solo wybrany temat melodyczny z baletu – dokonuje muzycznej analizy dzieł scenicznych	<i>łabędzie</i> (P. Czajkowski), <i>Taniec ognia</i> z baletu <i>Czarodziejska miłość</i> (M. de Falla), <i>Taniec z szablami</i> z baletu <i>Gajane</i> (A. Chaczaturian), <i>Dance macabre</i> (C. Saint-Saëns), nuty utworu <i>Walc kwiatów</i> z baletu <i>Dziadek do orzechów</i> (P. Czajkowski), odtwarzacz płyt CD
20.	Muzyka wrażeń, światła i barw	– wyklaskiwanie charakterystycznego rytmu <i>Bolera</i> (M. Ravel) – nauka gry na instrumencie fragmentu utworu wybranego kompozytora impresjonizmu – omówienie twórczości muzycznych impresjonistów (C. Debussy, M. Ravel), słuchanie ich wybranych utworów – interpretacja środkami pozamuzycznymi wybranej części tryptyku symfonicznego <i>Morze</i> (C. Debussy)	I.2.1 I.4.1 I.4.2 I.4.3 I.4.4 II.4.1 II.7 III.1	– wystukuje rytm <i>Bolera</i> (M. Ravel) charakteryzuje główne założenia impresjonizmu, wymienia nazwiska czołowych kompozytorów impresjonistycznych – interpretuje środkami pozamuzycznymi wybraną część tryptyku symfonicznego <i>Morze</i> (C. Debussy) – gra na instrumencie w zespole fragment utworu <i>Pawana dla zmarłej infantki</i> (M. Ravel)	– dokonuje muzycznej analizy wybranych dzieł – poszerza wiadomości na temat życia i twórczości wybitnych impresjonistów muzycznych – wypowiada się na temat impresjonizmu w malarstwie, zna nazwiska głównych przedstawicieli tego nurtu – wykonuje ilustrację plastyczną do utworu <i>Morze</i> – C. Debussy'ego, stosując technikę puentyzmu lub dywizjonizmu	albumy z malarstwem impresjonistów, nagrania utworów: <i>Popołudnie fauna</i> , <i>Ogrody w deszczu</i> , <i>Rozmowa wiatru z morzem</i> z tryptyku <i>Morze</i> (C. Debussy), nuty <i>Pawana dla zmarłej infantki</i> , fragment <i>Bolera</i> (M. Ravel), tekst wiersza <i>Słota</i> (J. Iwaszkiewicz), flety podłużne, dzwonki lub

						keyboardy, bębni, tamburyna, odtwarzacz płyt CD, farby plakatowe, pędzel, blok techniczny
21.	Muzyka kompozytorów Młodej Polski	– zapoznanie z nowym kierunkiem muzycznym – omówienie ważnych faktów biograficznych z życia K. Szymanowskiego, M. Karłowicza, I. J. Paderewskiego – słuchanie utworów kompozytorów Młodej Polski – nauka gry <i>Menueta G-dur</i> (I. J. Paderewski)	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.4.1 I.4.2 I.4.3 I.4.4 II.1.2 II.2.2 II.4.1 II.6 II.7	– zna ważne fakty biograficzne z życia kompozytorów Młodej Polski, wymienia tytuły ich dzieł – wypowiada swoje zdanie na temat wysłuchanych utworów kompozytorów Młodej Polski – włącza się do gry w zespole <i>Menueta G-dur</i> (I. J. Paderewski)	– poszerza swoją wiedzę na temat kompozytorów Młodej Polski – płynnie gra na instrumencie <i>Menueta G-dur</i> (I. J. Paderewski) – samodzielnie wykonuje ćwiczenia utrwalające wiadomości	reprodukcja obrazu W. Podkowińskiego <i>Dzieci w ogrodzie</i> , nagrania utworów: <i>Źródło Aretuzy</i> z cyklu <i>Mity</i> (K. Szymanowski), <i>Serenada na smyczki</i> , op. 2 (M. Karłowicz), <i>Menuet G-dur</i> (I. J. Paderewski), odtwarzacz płyt CD, flety lub dzwonki
22.	Jazzowe improwizacje	– zapoznanie z historią jazzu i stylami muzyki jazzowej – poznanie składu instrumentów mentalnego bigbandu jazzowego – wysłuchanie popularnych tematów jazzowych – nauka gry fragmentu utworu <i>Somebody loves me</i> (G. Gershwin) – słuchanie utworów inspirowanych muzyką jazzową	I.2.1 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.4.1 II.4.2 II.7	– gra w zespole utwór <i>Somebody loves me</i> (G. Gershwin) – wyjaśnia pojęcie <i>improwizacja</i> – wie, z jakich tradycji wywodzi się jazz – wymienia główne style jazzowe – z uwagą słucha popularnych standardów jazzowych, wskazuje ich charakterystyczne cechy	– przedstawia historię powstania jazzu – wskazuje główne etapy rozwoju muzyki jazzowej – wymienia nazwiska wybitnych jazzowych indywidualności, wyszukuje informacje biograficzne na ich temat – wskazuje przykłady zastosowania stylu jazzowego w muzyce artystycznej – wyszukuje w internecie informacje na temat	nagrania CD utworów: <i>Koncert na zespół jazzowy i orkiestrę symfoniczną</i> (R. Liebermann), <i>Amerikanin w Paryżu</i> , <i>Błękitna rapsodia</i> (G. Gershwin), zapis nutowy utworów: <i>Somebody loves me</i> (G. Gershwin), <i>The Entertainer</i> (S. Joplin), dzwonki,

		– poznanie kompozytorów, którzy włączyli do swoich utworów elementy jazzowe		– wymienia znane postacie sceny jazzowej	jazzowych festiwalu muzycznych	flety podłużne, keyboardy, odtwarzacz płyt CD, plansza edukacyjna z big-bandem jazzowym
23.	Musicalowe szaleństwo	– nauka gry na instrumencie melodii <i>Sunrise, sunset</i> z musicalu <i>Skrzypek na dachu</i> – zapoznanie uczniów z widowiskiem sceniczno-muzycznym (musical) – omówienie treści literackich światowych musicali: <i>Skrzypek na dachu</i>, <i>West Side Story</i>, <i>Jesus Christ Superstar</i>, <i>Hair</i> – słuchanie wybranych fragmentów z popularnych musicali	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.4.1 III.1	– gra na instrumencie w zespole melodię <i>Sunrise, sunset</i> z musicalu <i>Skrzypek na dachu</i> (J. Bock) – rozpoznaje formę musicalu, określa jej charakterystyczne cechy – wymienia kilka tytułów światowych musicali – opiniuje wysłuchane utwory musicalowe	– gra na instrumencie solo melodię <i>Sunrise, sunset</i> z musicalu <i>Skrzypek na dachu</i> (J. Bock), dbając o wysoki poziom wykonania i wyraz artystyczny utworu – zna treść literacką wybranych musicali – wyszukuje w internecie repertuar teatrów muzycznych – przygotowuje z rówieśnikami występ artystyczny z wykorzystaniem fragmentu wybranego musicalu	nuty lub nagranie CD piosenki <i>Wieża Babel</i> z musicalu <i>Metro</i> (sł. A. i M. Miklaszewskie, muz. J. Stokłosa), nuty melodii <i>Sunrise, sunset</i> (J. Bock), kaseta VHS lub płyta DVD z nagraniem wybranego musicalu, nagrania utworów: <i>Superstar</i> (sł. T. Rice, muz. A. L. Webber), <i>Hare Krishna</i> (G. Mc Dermot), <i>A-me-ri-ca!</i> (sł. S. Sondheim, muz. L. Bernstein), odtwarzacz płyt CD, flety podłużne, dzwonki
24.	Polska muzyka współczesna i jej przedstawiciele	– poznanie wybranych zjawisk muzyki współczesnej	I.4.1 I.4.2 I.4.3	– wymienia nazwiska najwybitniejszych polskich kompozytorów muzyki	– wypowiada własną opinię na temat miejsca muzyki współczesnej	fragmenty utworów: <i>Tren pamięci ofiar</i> <i>Hiroszimy</i>

		– słuchanie wybranych utworów muzycznych współczesnych kompozytorów polskich XX wieku (W. Lutosławski, K. Penderecki, H. M. Górecki, W. Kilar) – śpiewanie pieśni H. M. Góreckiego <i>Do Matki</i> ze zwróceniem uwagi na znaki dynamiczne i oznaczenia tempa	II.4.1 II.7 II.8 III.1 III.3	współczesnej (W. Lutosławski, H. M. Górecki, W. Kilar, K. Penderecki) i tytuły wybranych dzieł – z zainteresowaniem słucha utworów polskiej muzyki współczesnej – dostrzega nowatorskie pomysły w muzyce kompozytorów współczesnych	w dzisiejszej przestrzeni kulturalnej przedstawia najważniejsze cechy stylistyczne wysłuchanych kompozycji – wyszukuje informacje na temat festiwalu muzyki współczesnej, np. <i>Warszawska Jesień</i> – śpiewa w zespole z akompaniamentem nauczyciela pieśń H. M. Góreckiego <i>Do Matki</i>	<i>na 52 instrumenty smyczkowe, Stabat Mater na chór a cappella</i> (K. Penderecki), wybrane części <i>Małej suity</i> (W. Lutosławski), <i>Krzesany, Bogurodzica</i> (W. Kilar), <i>Ad Matrem</i> (H. M. Górecki), nuty pieśni <i>Do Matki</i> (H. M. Górecki), pianino, odtwarzacz płyt CD
25.	Piosenka poetycka. Nauka piosenki <i>Dni, których jeszcze nie znamy</i>	– nauka wybranej piosenki poetyckiej, praca nad wyrazem artystycznym utworu – słuchanie piosenek poetyckich w wykonaniu artystów polskiej sceny muzycznej – oddanie muzyką klimatu i nastroju utworów poetyckich – przybliżenie uczniom utworów wybitnych twórców piosenki poetyckiej (np.: B. Okudźawa, B. Dylan, W. Wysocki, L. Cohen)	I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.4.1 II.8 III.1	– śpiewa w zespole wybraną piosenkę poetycką, np. <i>Odpowiedź niesie wiatr</i> (B. Dylan), <i>Modlitwa</i> (B. Okudźawa) – dostrzega wartości artystyczne piosenki poetyckiej – wymienia kilka nazwisk popularnych bardów (np.: B. Okudźawa, W. Wysocki, B. Dylan, M. Grechuta)	– analizuje zapis muzyczny piosenki <i>Modlitwa</i> – wykonuje piosenkę poetycką z własną interpretacją – wypowiada się na temat przesłania tekstów piosenek poetyckich – oddaje muzyką klimat i nastrój wiersza – odnajduje przykłady muzycznych utworów poetyckich – właściwie wybiera i interpretuje tekst poetycki	nagranie utworów: <i>Piosenka o żołnierskich butach</i> (B. Okudźawa), <i>Pożegnanie z górami</i> (W. Wysocki), teksty wierszy: <i>Ulewa</i> (A. Asnyk), <i>Zakochana</i> (M. Hillar), <i>O mojej poezji</i> (K. I. Gałczyński), <i>Piosenka o Mozarcie</i> (B. Okudźawa), nuty piosenek: <i>Modlitwa</i> (sł. i muz. B. Okudźawa), <i>Odpowiedź</i>

		– poznanie tekstów poetyckich z repertuaru E. Demarczyk, Cz. Niemena, M. Grechuty i innych				<i>niesie wiatr</i> (sł. polskie A. Bia-nusz, muz. B. Dylan), <i>Dni, których jeszcze nie znamy</i> (muz. J. K. Pawluśkiewicz, sł. M. Grechuta), nagrania piosenek poetyckich, np.: <i>Dziwny jest ten świat</i> (sł. i muz. Cz. Niemen), <i>Karuzela z madonnami</i> (sł. M. Białoszewski, muz. Z. Konieczny), <i>Niepewność</i> (sł. A. Mickiewicz, muz. J. K. Pawluśkiewicz), odtworacz płyt CD, magnetofon, mikrofon, pianino
26.	Akademia młodego melomana. W marszowym rytmie	– nauka gry na instrumentach melodycznych utworu <i>Marsz Pułkownika Bogey'a</i> z filmu <i>Most na rzece Kwai</i> – słuchanie wybranych utworów muzycznych w rytmie marsza	I.2.1 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.4.1	– wykonuje na instrumencie perkusyjnym swoją partię w partyturze instrumentalnej fragmentu <i>Marsza Radeckiego</i> (J. Strauss) – słuchając utworu <i>Marsz Radeckiego</i>, wyklaskuje jego marszowy rytm	– wykonuje na instrumentach perkusyjnych poszczególne partie w partyturze instrumentalnej – fragment <i>Marsza Radeckiego</i> (J. Strauss) – gra solo fragment melodii z filmu <i>Most na rzece</i>	nagrania utworów: <i>Marsz torreadora</i> z opery <i>Carmen</i> (G. Bizet), <i>Marsz Radeckiego</i> (J. Strauss), <i>Marsz Rakoczego</i> (H. Berlioz), <i>Marsz</i>

		– wystukiwanie na instrumentach perkusyjnych marszowego rytmu		– gra w zespole na instrumencie melodię z filmu <i>Most na rzece Kwai</i> (F. J. Ricketts)	<i>Kwai</i> (F. J. Ricketts), dbając o wysoki poziom wykonania i wyraz artystyczny utworu	z <i>Uwertury do Snu nocy letniej</i> (F. Mendelssohn-Bartholdy), zapis nutowy <i>Marsza Pułkownika Bogey'a</i> z filmu <i>Most na rzece Kwai</i> (F. J. Ricketts), instrumenty perkusyjne, flety podłużne, keyboardy, odtwarzacz płyt CD
27.	Muzyka w kadrze. Nauka piosenki <i>Ach, jak przyjemnie</i>	– omówienie roli muzyki w filmie – słuchanie fragmentów muzyki filmowej – nauka piosenki <i>Ach, jak przyjemnie</i> – granie na instrumencie melodii z filmu <i>Rodzina Połanieckich</i>	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.4.1 I.4.3 I.4.4 II.4.1	– wypowiada się na temat roli muzyki w filmie – poprawnie śpiewa w zespole piosenkę <i>Ach, jak przyjemnie</i> – gra na instrumencie – w zespole popularny temat muzyczny z filmu <i>Rodzina Połanieckich</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>muzyka adaptowana, ścieżka dźwiękowa</i> – płynnie gra na instrumencie popularny temat muzyczny z filmu <i>Rodzina Połanieckich</i> – śpiewa piosenkę <i>Ach, jak przyjemnie</i>, posługując się zapisem muzycznym	nuty lub nagranie piosenki <i>Ach, jak przyjemnie</i> (śł. L. Starski, muz. H. Wars), zapis nutowy tematu muzycznego z filmu <i>Rodzina Połanieckich</i> (W. Kilar), płyty DVD z nagraniami filmowymi, flety, dzwonki, odtwarzacz płyt CD i DVD, pianino
28.	O muzyce dla mas. Nauka piosenki <i>Kwiaty we włosach</i>	– przybliżenie uczniom nurtów muzyki rozrywkowej	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.4.1	– gra w zespole melodię utworu <i>Yesterday</i> z repertuaru zespołu The Beatles	– gra na instrumencie solo melodię utworu <i>Yesterday</i> z repertuaru zespołu The Beatles, dbając o wysoki	nuty melodii <i>Yesterday</i> z repertuaru The Beatles, zapis nutowy lub

		– nauka piosenki <i>Kwiaty we włosach</i> – nauka gry melodii <i>Yesterday</i> z repertuaru zespołu The Beatles, – słuchanie utworów różnych wykonawców muzyki rozrywkowej, (m.in.: The Beatles, E. Presley, C. Richard, Led Zeppelin, Black Sabbath) – oglądanie fragmentu koncertu znanego zespołu muzycznego, wyjaśnienie pojęć: <i>idol</i>, <i>fan</i> – tworzenie własnej listy przebojów muzyki rozrywkowej	I.4.2 I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.4.1 II.8 II.1	– wyjaśnia pojęcie <i>muzyka rozrywkowa</i>, wymienia główne nurty muzyki rozrywkowej – podaje przykłady wykonawców muzyki rozrywkowej działających aktualnie na scenie muzycznej – przedstawia nurty muzyki rozrywkowej związane ze środowiskiem i najbliższym otoczeniem – tworzy własną listę przebojów muzyki rozrywkowej	poziom wykonania i wyraz artystyczny utworu – zna główne nurty muzyki rozrywkowej, wskazuje ich cechy charakterystyczne i stylistyczne (muzyka pop, rock, reggae, punk rock, hard rock, heavy metal) – wymienia festiwale promujące muzykę rozrywkową – wyraża swoje zdanie na temat różnych stylów w muzyce rozrywkowej	nagranie piosenki <i>Kwiaty we włosach</i> (z repertuaru zespołu Czerwone Gitary), nagrania wybranych utworów muzyki rozrywkowej polskiej i zagranicznej sceny muzycznej, dzwonki, flety podłужne lub keyboardy, odtwarzacz płyt CD, pianino
29.	Galeria megagwiazd	– słuchanie utworów muzycznych wykonywanych przez najpopularniejszych wokalistów sceny estradowej – poznawanie historii światowej sławy zespołów muzycznych – debata na temat roli kultury wysokiej i kultury masowej we współczesnym społeczeństwie	I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.4.1 III.1	– słucha wybranych utworów najpopularniejszych piosenkarzy i zespołów muzycznych – przedstawia historię kariery oraz dyskografię wybranego wokalisty lub zespołu muzycznego – wyraża swoją opinię na temat wysłuchanej muzyki, wykazując postawę tolerancji wobec twórczości różnych artystów	– wykonuje portfolio prezentujące dokonania wybranego solisty lub zespołu muzycznego – wykazuje postawę otwartości na poznawanie różnych zjawisk kultury muzycznej	wybrane utwory popularnych wykonawców światowej sceny rozrywkowej, płyta DVD z nagraniem koncertu znanego wykonawcy muzyki popularnej i koncertu symfonicznego, plakaty muzyczne, odtwarzacz DVD

30.	O tym, jak się zapisuje i odtwarza dźwięk	– omówienie budowy i działania urządzeń do utrwalania i odtwarzania dźwięku – poznanie technicznych możliwości odtwarzania struktur dźwiękowych za pomocą najnowszych urządzeń elektroakustycznych – poznanie rynku fonograficznego, zjawisko piractwa fonograficznego – projektowanie okładki płyty CD ulubionego wykonawcy muzycznego	II.4.1 II.9	– nagrywa muzykę przy pomocy dostępnych urządzeń do zapisu i odtwarzania dźwięków – poznaje historię urządzeń do zapisu i odtwarzania dźwięku (fonograf, gramofon, magnetofon, odtwarzacz płyt CD, urządzenia mp3) – wymienia różne rodzaje nośników dźwięku: taśma magnetyczna, płyta winylowa, płyta CD – projektuje okładkę płyty CD – ocenia negatywnie zjawisko piractwa fonograficznego	– edytuje i przetwarza materiał dźwiękowy – zapisuje materiał dźwiękowy w różnych formatach – posługuje się podstawową terminologią związaną z realizacją dźwięku – zna światowe i polskie firmy fonograficzne – analizuje materiał dźwiękowy po względem brzmienia i jakości dźwięku – wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności związane z realizacją dźwięku do tworzenia audycji muzycznych, video klipów, szkolnych przedstawień teatralnych i uatrakcyjnienia imprez szkolnych	urządzenia do zapisu i odtwarzania dźwięku (gramofon, magnetofon, odtwarzacz płyt CD, odtwarzacz mp3) lub ich zdjęcia, nośniki dźwięku (płyta winylowa, taśma magnetyczna, płyta CD), mikrofon, kartka papieru, kredki szkolne, flamastry
31.	Śpiewające kabarety. Nauka piosenki <i>Wakacje</i>	– nauka piosenki <i>Wakacje</i> z repertuaru kabaretu OT.TO – słuchanie popularnych piosenek kabaretowych – zapoznanie z historią polskiej sceny kabaretowej	I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.2 I.4.3 II.4.1 III.1 III.2	– śpiewa w zespole piosenkę <i>Wakacje</i> – wie, jaką formą sceniczną jest kabaret, wymienia nazwy wybranych kabaretów – z zainteresowaniem słucha piosenek kabaretowych – nuci znane melodie ze scen słynnych polskich kabaretów	– śpiewa solo piosenkę <i>Wakacje</i>, starając się oddać głosem i ruchem jej żartobliwy charakter – analizuje teksty i muzykę piosenek kabaretowych – wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat polskiej sceny kabaretowej	zapis nutowy piosenki <i>Wakacje</i> z repertuaru kabaretu OT.TO, nagrania wybranych piosenek kabaretowych, odtwarzacz płyt CD